

Dr. Kolláth György

Több csábítás ért, vállalnék-e közhivatali tisztséget. Ez idő szerint nem. Alapesetben ez magánügy. Az elutasítás indoka esetleg közérdekű lehet. Két kérdés válasza eredményez nemet. 1.) Ha az ügyfélnek valamihez joga, korrekt érdeke fűződik, van-e rutinszerű esélye azt a közigazgatással szemben érvényesíteni? Nos, lutri a dolog. Írott jogrendszerünk és törvényhez láncolt igazgatásunk volna, mégis bármi megeshet. Nincs jogbiztonság. 2.) Formálódik-e a törvényisztelő, intakt, hatékony, profi „szolgáltató igazgatás”? Avagy a szolgálai hűség, s a bürokratikus tespedtség, elhárítás, lekezelés vagy levajazás a mérvadó? Még inkább az utóbbi! Számomra nem vonzó frusztrált bohócnak, gyevi bírónak lenni.

Cím Kutyaütő igazgatás

Dátum
2002.08.02.

A minisztériumokban múltóféltben van a kormányváltás okozta sokk. Az önkormányzatoknál a közelgő kampány miatt nem mernek csinnbe menni. Itt is, ott is féltik a status quot. Sok tiszt(ség)viselő megenged(het)i magának, hogy a régi bűnökre és hibákra, avagy a magasztos elvekre és új ígéretekre legyintsen. A vezető gyakran tétova, nem húz ujjat „szakértőivel”. Időnként vak vezet, sőt megvezet világtalant. Az un. csip-csup ügyekre a nagyfőnökségnek nincs ideje.

A közigazgatás jogállami rendje gyenge. Jó gazdája és felelőse, érdemi megoldása a közhatósági ügyeknek ritkán van. Törvényeket, programokat, pályázati papírokat, alap-tanulmányokat, koncepciókat, vizsgálati anyagokat, jelentéseket ír mindenki. De a másféle közügyek, a krónikus disznóságok, a jogi szarvashibák és a polgári bosszúságok érdektelenek. Dereguláció (jogtisztítás) sem indult. Nem csökken a távolság a politikusok szavahihetőségi görcse és saját apparátusuk kőkorszaki szemlélete, lustasága és alacsony szakmai-jogi kultúrája között. A külső szaktudás és kontroll „bent” féltékenykedést, ellenségeskedést vált ki. Két hónap alatt ennek nyolc félreérthetetlen jelét láttam. A korrekció mindegyikben elmaradt. Szemléltetném mindezt egy „állati” történettel.

1998-ig megyünk vissza az időben. Tombolt és hódított a torgyánizmus. Lényege: omnipotencia, rendszerváltás mindenben, mindenütt. Véltek és bizonyították: az új hatalom igenis megszabhatja, ki frankó és ki nem az. Önmaga jelenléte, önérdeke a döntő. Tanulják csak meg, merre lakik az isten! Így a jogállamtól idegen, ámde nagyon is rendszerkonform módon megszületett a fajtisza ebek tenyésztési szabályairól szóló 64/1998.(XII.31.) FVM rendelet. Ez a norma zanzásított jogi abszurdum. Hibáit nem elnézések, hanem dacos politikai vállalások, beavatkozások adják. E rendelet még a kutyavilág zömét se fedi le kellően. (Nem hoztak tárcarendeletet a cicákról, a madarokról, kígyóról-békáról, többezer más állatfajról, holott azok is befértek volna a törvény ernyője alá.) Kb. 400 elismert kutyafajta volna a világon. Zömük itthon is megtalálható, mégis a hazai állami elismerés csak 70 körüli számot érint(ett). Azt, amiben pénz van. Ebadó, kutyapiszok, garantált oltás, veszettség és marás elleni védelem, valóságos felelősség és más jogi tennivaló nem számít. Csak az a fő, hogy sikerüljön odaláncolni a kedvenceket (szervezeteket!) a hatalom belső köreihez. Aki nem ad „pacsit”, kiesik a kosárból. Nem a kutyák, hanem az emberek jelentik a célközönséget. Az agrártárca jogot biztosított önmagának arra, hogy a kutyás társadalmi szervezetek között válogasson, megszabja: kivel hajlandó együttműködni és kivel nem. A kutya csak ürügy, bár - a törzskönyvezetés folytán - igen jó pénzt hozó forrás. Akinek odaítélik a hivatalos papírok kibocsátásának jogát, az simán lenyomhatja a többieket. Hatásos ellenerőt legfeljebb a nemzetközi tiltakozás, elmarasztalás jelenthet. Ám az talán manipulálható. Nem ismerős ez a forgatókönyv?

A rendelet tehát a kutyák frontján átrendezné az ebtenyésztéssel, -törzskönyvezéssel foglalkozó civil szervezetek erőviszonyait, külső és belső szakmai tevékenységét, nemzetközi kapcsolatait és állami köldökszinóráját. Ehhez egy

Dr. Kolláth György

részrehajló, bürokratikus, paternalista és ízig-vérig alkotmányellenes állami elismerési (regisztrációs) módot vezetett be. Nem a rendelkezőkön múlt, hogy mégsem tudták ezt a szisztémát pályára állítani. Bő három év sem volt elég ahhoz, hogy a rendszer normálisan működjék. Ám minden szakmai és jogi aggály ellenére a tárca nem enged a szorításból. Hiába ismer és vitathatna minden fenntartást, alkotmánybíróvá indítványt, kompromisszumos kezdeményezést és józan érvet: köp az egészre. Mindegy, ki a miniszter.

Pedig: az egyesülési jogot, a plurális politika és közélet egyik fundamentumát még törvény sem tetszőlegesen szabályozhatná. Ezzel szemben egy botcsinálta rendelet durván és avatatlanul beleavatkozik a civil-világ autonómiájába. Nem ebek harmincadja tehát a kérdés: ha egy ponton a közhatalom diszkriminálhat és dirigálhat a civilek önállóságát sértve, akkor ezt megteheti majd mások is, úri kedve szerint? Vagy megtanulja tisztelni a közhatalom mások kompetenciáját, vagy ha nem: a hatalmaskodás, a politikai kegy-osztás nem megszűnik, mindössze alakot vált. Vagy az állam áll a civil társadalom ellenőrzése alatt, vagy fordítva. Nem kell jogásznak lenni ahhoz, hogy ezt egy mezei miniszter felmérje.

Eddig igazán csak a gazdátlan ebektől kellett félnünk. Most már a megveszekedett, egymással kiegyezni képtelen, főhatósági rásegítéssel egymásnak uszított gazdik is félelmetesek, s küzdelmükben egy abszurd rendeletet használnak eszközül. Evidens: el kell kobozni tőlük az ön-, és közveszélyes játékszert! Nem megy.

Az új agrárminiszter (még)sem látott esélyt a rendelet „egyoldalú deregulációjára”. Írásba adta, hogy a miniszteri rendelet-alkotás nem csupán jogosultsága, hanem kötelezettsége. Változtatni csak az alapul szolgáló törvények módosításával, s a jogalkotási törvényben meghatározott parlamenti eljárást követően hajlandó. De ha az Alkotmánybíróság... döntést hoz, „úgy az ilyen döntésnek a határozatban foglaltak szerint eleget fogok tenni” – írja a tárcavezető. Szakértői alkalmasint bolondot csináltak belőle. Három megjegyzés: 1.) Az egyik „jogcím”, az állattenyésztési törvény egy szót sem szól kutyáról, társadalmi szervezetről, állami elismertetésről. A tárca-álláspont itt közönséges csúsztatás. A másik jogalap, a vadászati törvény pedig csak a vadászutyák kérdéseivel foglalkozik. E körön kívül tehát sem oka, sem joga nincs a miniszternek önmagát a törvény szintjére emelni. A rendelet amúgy is: kodifikációs selejt. 2.) Nagy baj van, ha egy minisztert a felelősségi körébe tartozó szemét eltakarítására nem lehet rávenni. Nem igaz, hogy a keze meg van kötve. Szuverén joga és felelőssége van, csak az eljárás rendjére kell ügyelnie (pl. kihirdetés). 3.) Mennyivel elegánsabb (lett) volna megköszönni a figyelemfelhívást és kérni, hogy vigyük végig együtt a lomtalanítást. A Medgyessy-programban – ha jól láttam – nyitott, elvszerű, hozzáértő jogalkotást ígértek. A kutyamizéria négy hét alatt rendezhető volna. Szégyen, ha újabb négy évet kell várni.

Nem gondolnám, hogy Torgyán, Boros, Vonza, Németh - egykutyá. De a bajok gyorsan büntetnek. Franciaországban egykor Chateaubriand miniszter székfoglalójában ezt mondta: nehéz időben a miniszteri megbízatás nem megtiszteltetés, hanem sorscsapás.